

Dosarul nr. 2ra-14/19

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul central (S. Dimitriu)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Panov, V. Cotorobai, M. Anton)

DECIZIE

16 ianuarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Galina Stratulat
Dumitru Mardari
Mariana Pitic
Iurie Bejenaru

examinând recursul declarat de Iulia Scopințeva,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Victor Scopințev
(succesorul în drepturi a lui Alexandr Scopințev) împotriva Iuliei Scopințeva cu
privire la partajarea averii proprietate comună în devălmășie,

și la cererea reconvențională depusă de Iulia Scopințeva împotriva lui Victor
Scopințev și Ana Scopințeva, intervenienții accesorii Tatiana Ragulina, Oficiul
Cadastral Teritorial Chișinău, notarul public Olga Mihailiuc cu privire la
constatarea nulității actelor juridice, recunoașterea vicioasă a actelor juridice,
anularea certificatului de moștenitor testamentar, radierea dreptului înscris,
excluderea bunului din masa succesorală, recunoașterea dreptului de proprietate și
încasarea sumei,

împotriva deciziei din 14 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost
respins apelul declarat de Iulia Scopințeva și a fost menținută hotărârea din 11
aprilie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul central, prin care atât acțiunea inițială,
cât și acțiunea reconvențională au fost respinse,

c o n s t a t ă:

La data de 11 septembrie 2012, Alexandr Scopințev a depus cerere de chemare
în judecată împotriva Iuliei Scopințeva cu privire la partajarea averii proprietate
comună în devălmășie.

În motivarea acțiunii a indicat că s-a aflat căsătorie cu pârâta, iar prin hotărârea
din 06 aprilie 2012 a Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău căsătoria încheiată cu
Scopințeva (Urusova) Iulia a fost desfăcută. A invocat că a locuit împreună cu pârâta
mai mult de 10 ani, perioadă de timp în care au dobândit avere comună.

A solicitat Alexandr Scopințev partajarea averii în devălmășie cu atribuirea lui
Alexandr Scopințev ½ cotă-parte ideală din apartamentul nr.34 din bd. Dacia 22/3,
mun. Chișinău.

La data de 20 decembrie 2013 Alexandr Scopințev a decedat. Prin încheierea din 10 decembrie 2014 a Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău, reclamantul Alexandr Scopințev a fost înlocuit cu succesorul său în drepturi Victor Scopințev (f.d.99).

La data de 26 noiembrie 2012, Iulia Scopințeva a depus cerere reconvențională.

În motivarea acțiunii reconvenționale Iulia Scopințeva a invocat că în temeiul contractului de vânzare-cumpărare nr. 2853 din 13 aprilie 2001, dînsa a devenit proprietara apartamentului nr. 34, situat pe bd. Dacia 22/3, mun. Chișinău. La 20 decembrie 2003, OSC s. Botanica a înregistrat cu nr. 1263, căsătoria între Scopințeva Iulia și Scopințev Alexandr.

La data de 24 martie 2004, a schimbat apartamentul cu o odaie nr. 34 din bd. Dacia 22/3 mun. Chișinău, cu suprafața de 32,7 m.p., la preț de 11076 de lei pe 1/2 cotă-parte din apartamentul nr. 32 situat pe str. Hristo Botev nr. 7/2, mun. Chișinău, cu suprafața de 59,1m.p., ce aparținea lui Scopințev Victor, fiul lui Scopințev Alexandr. În rezultatul acestei tranzacții Scopințeva Iulia a primit 1/2 cotă-parte din apartamentul nr. 32 din str. Hristo Botev nr. 7/2, adică suprafața de 29.55 m.p., în loc de 32.7 m.p. la preț de 9878 de lei. Cealaltă 1/2 cotă-parte din apartamentul nr. 32 din str. Hristo Botev nr. 7/2, aparținea soțului - Scopințev Alexandr. Contractul a fost autentificat de către notarul Mihailic Olga, cu nr.1078.

În anul 2006, apartamentul nr. 32, din str. Hristo Botev nr. 7/2, a fost vândut contra sumei de 43 000 de dolari SUA la insistența lui Scopințev Alexandr, care a argumentat, că apartamentul nr. 32 de pe str. Hristo Botev nr. 7/2, este prea mare pentru familia lor. Bani din vânzarea apartamentului au fost păstrați pentru achiziționarea unui alt domiciliu, dar suma de 4000 de dolari SUA, soțul său i-a dăruit-o nepoatei sale Olga, fiica lui Victor Scopințev. La fel, fostul soț a dăruit lui Victor Scopințev suma de 55000 de ruble rusești.

A menționat că la data de 14 martie 2006, împreună cu Scopințev Alexandr au procurat apartamentul nr. 102 din str. Sarmisegetusa 37/1, mun. Chișinău cu două odăi, cu o suprafață de 45,8 m.p., la preț de 242 548 de lei.

La data de 25 august 2009, cu familia lui Scopințev Victor, au efectuat schimbul apartamentului nr. 102 cu două odăi din str. Sarmisegetusa nr. 37/1, cu o suprafață de 45,8 m.p., la preț de 242 548 de lei, pe apartamentul nr. 34 din bd. Dacia 22/3 cu o odaie, cu suprafața de 32,7 m.p., la preț de 176 586 de lei. Schimbul apartamentelor a fost efectuat la insistența lui Scopințev Alexandr, care argumenta, că simte disconfort în apartament, și la insistența lui Victor Scopințev, pe motiv că familia lui locuiește într-un apartament cu o odaie.

A indicat că în rezultatul acestei tranzacții Iulia Scopințeva a schimbat 1/2 cotă-parte din apartamentul cu suprafața de 45,8 m.p., la preț de 242 548 de lei, pe 1/2 cotă-parte din apartamentul cu suprafața de 32,7 m.p., la preț de 176 586 de lei. Contractul dat a fost autentificat de către notarul Mihailic Olga, cu nr.2894.

La fel, a indicat că în anul 2010, împreună cu Scopințev Alexandr au plecat în Federația Rusă, unde au procurat apartamentul nr. 1, din strada General Petrenco, 10,,A”, orașelul Navlea, raionul Navlinsc, regiunea Breansk contra sumei de 1 300 000 de ruble rusești,

A relatat că la data de 27 aprilie 2012, Judecătoria Botanica, mun. Chișinău a admis cererea lui Alexandr Scopințev din 22 februarie 2012 privind desfacerea căsătoriei. Ulterior, Alexandr Scopințev a depus cererea de chemare în judecată privind partajarea averii proprietate comună în devălmășie a apartamentului nr.34 din bd. Dacia 22/3, mun. Chișinău, solicitând atribuirea câte o 1/2 cotă- parte pentru fiecare.

A considerat Iulia Scopințeva că cererea lui Alexandr Scopințev este neîntemeiată și pasibilă de a fi respinsă, deoarece pînă la căsătorie dînsa era proprietara apartamentului nr. 34 din bd. Dacia 22/3, mun. Chișinău, iar în urma tuturor tranzacțiilor de schimb al apartamentelor deține doar 1/2 cotă-parte din același apartament, care i-a aparținut pînă la căsătorie.

A mai considerat că toate tranzacțiile de schimb al apartamentelor, inclusiv și ultimul schimb au fost efectuate cu rea-credință, cu scopul de a o prejudicia, scop ce a fost pus la cale de către Scopințev Alexandr și Scopințev Victor pentru a o deposeda intenționat de proprietatea sa. Pârâții acționând viclean și dolosiv au convins-o să fie de acord cu tranzacțiile care îi erau total nefavorabile.

A solicitat Iulia Scopințeva constatarea nulității absolute a contractului din 25 august 2009, autentificat de către notarul Mihailic Olga, cu nr. 2894 între Alexandr Scopințev, Iulia Scopințeva și Victor Scopințev, de schimb al apartamentului nr. 102 cu două odăi din str. Sarmisegetusa, 37/1, mun. Chișinău cu o suprafață 45,8 m.p., la preț de 242548 de lei pe apartamentul nr. 34 din bd. Dacia 22/3, mun. Chișinău cu o odaie, cu suprafața de 32,7 m.p., la preț de 175586 de lei, cu aducerea părților în poziția inițială; partajarea averii comune în devălmășie a apartamentului nr. 102 cu două odăi din str. Sarmisegetusa 37/1, mun. Chișinău cu o suprafață de 45,8 m.p. la preț de 242 548 de lei atribuind-ui Iuliei Scopințeva și lui Alexandr Scopințev câte 1/2 cotă-parte din acest apartament; încasarea de la Alexandr Scopințev, încasarea de la Alexandr Scopințev în beneficiul ei a sumei de 378 680 de ruble rusești, sau echivalentul de 150 222 de lei; evacuarea lui Victor Scopințev cu toți membrii familiei din apartamentul nr. 102 din str. Sarmisegetusa 37/1, mun. Chișinău în apartamentul nr. 34, bd. Dacia 22/3, mun. Chișinău; de a radia dreptul de proprietate a lui Alexandr Scopințev din Registrul bunurilor imobile asupra apartamentului nr. 102 din str. Sarmisegetusa 37/1, mun. Chișinău; înregistrarea dreptului de proprietate a lui Victor Scopințev în Registrul bunurilor imobile asupra apartamentului nr. 34, bd. Dacia 22/3, mun. Chișinău, radierea dreptului de proprietate a lui Alexandr Scopințev și Iuliei Scopințeva asupra apartamentului nr. nr. 34, bd. Dacia 22/3, mun. Chișinău; înregistrarea dreptului de proprietate a lui Alexandr Scopințev și Iuliei Scopințeva asupra apartamentului nr. 102 din str. Sarmisegetusa 37/1, mun. Chișinău, precum și încasarea cheltuielilor de judecată.

La data de 20 decembrie 2013, Iulia Scopințeva a depus cerere reconvențională suplimentară, Scopințeva Ana fiind atrasă în dosar în calitate de pârâtă, dat fiind că a participat la schimbul de apartamente care a avut loc la 25 august 2009. În prezenta cerere Iulia Scopințeva a avut aceleași pretenții ca și în cererea din 01 decembrie 2014 și din 23 decembrie 2013 (vol.I, f. d. 110-112, 113-117).

La data de 20 decembrie 2013 Alexandr Scopințev a decedat, iar la data de 20 ianuarie 2014 Judecătoria Botanica, mun. Chișinău a emis încheiere prin care a fost

suspendată examinarea cauzei civile, până la stabilirea succesorilor în drepturi în legătură cu decesul lui Scopințev Alexandr.

A menționat că în baza certificatului de moștenitor testamentar nr.1643 din 23 iunie 2014, eliberat de notarul Mihailic Olga, Victor Scopințev a devenit proprietar a ½ cotă parte ideală din apartamentul nr.34, situat pe bd. Dacia 22/3, mun. Chișinău, nr. cadastral xxxxx, cu o odaie, cu suprafața de 32,7 m.p., la preț de 88293 de lei, succesiune rămasă după decesul lui Scopințev Alexandr.

La data de 03 iulie 2014, Judecătoria Botanica, mun. Chișinău a reluat procedura de examinare a litigiului privind anularea contractelor de schimb al apartamentului, evacuarea și partajarea averii comune în devălmășie.

La data de 01 decembrie 2014, Iulia Scopințeva a depus cerere reconvențională suplimentară împotriva lui Victor Scopințev, intervenienți accesorii OCT Chișinău și notarul Mihailic Olga prin care a solicitat anularea certificatului de moștenitor testamentar nr.1643 din 23 iunie 2014 eliberat de către notarul Mihailic Olga, pe numele lui Victor Scopințev, de proprietar la 1/2 cotă-parte ideală din apartamentul nr.34 din bd. Dacia 22/3, mun. Chișinău, nr. cadastral xxxxx, cu o odaie, cu suprafața de 32,7 m.p., la preț de 88293 de lei; radierea dreptului de proprietate a lui Victor Scopințev din Registrul bunurilor imobile, asupra 1/2 cotă parte ideală din apartamentul nr.34 din bd. Dacia, 22/3, mun. Chișinău, nr. cadastral xxxxx, cu o odaie, cu suprafața de 32,7 m.p., la preț de 88293 de lei, constatarea nulității absolute a actului din 25 august 2008 autentificat de către notarul Mihailic Olga, cu nr. 2894, între Scopințev Alexandr, Iulia Scopințeva și Victor Scopințev și Scopințeva Ana de schimb a apartamentului nr. 102 cu două odăi din str. Sarmisegetuza 37/1, mun. Chișinău cu o suprafața de 45,8 m.p. la preț de 242548 de lei pe apartamentul nr. 34 din bd, Dacia 22/3, mun. Chișinău cu o odaie, cu suprafața de 32,7 m.p., la preț de 176586 de lei, cu aducerea părților în poziția inițială; evacuarea lui Victor Scopințev și Ana Scopințeva cu toți membrii familiei din apartamentul nr. 102 str. Sarmizegetusa 37/1, mun. Chișinău în apartamentul nr. 34 din bd. Dacia 22/3, mun. Chișinău; radierea dreptului de proprietate a lui Victor Scopințev și a Anei Scopințeva din Registrul bunurilor imobile asupra apartamentului nr. 102 din str. Sarmizegetusa 37/1, mun. Chișinău; de a înregistra dreptul de proprietate a lui Victor Scopințev și a Anei Scopințeva asupra apartamentului nr. 34 din bd. Dacia 22/3, mun. Chișinău; partajarea averii proprietate comună în devălmășie și anume a apartamentului nr. 102 cu două odăi din str. Sarmizegetusa 37/1, mun. Chișinău cu suprafața de 45,8 m.p. la preț de 242548 de lei atribuindu-i Iuliei Scopințeva și lui Alexandr Scopințev câte ½ cotă parte din acest apartament; încasarea de la Alexandr Scopințev în beneficiul ei a sumei de 378680 de ruble rusești sau echivalentul de 150222 de lei, precum și încasarea de la pîrîți a tuturor cheltuielilor de judecată (vol. I, f.d. 95-98).

La data de 14 iulie 2015, Victor Scopințev și Ana Scopințeva au încheiat contractul de vânzare-cumpărare nr.6418, conform căruia au înstrăinat apartamentul nr. 102 din str. Sarmisegetuza, nr.37/1 din mun. Chișinău d-nei Ragulina Tatiana.

La data de 18 noiembrie 2015, Iulia Scopințeva a depus o cerere reconvențională suplimentară împotriva lui Victor Scopințev, Anei Scopințeva și Tatianeii Ragulina, intervenienți accesorii OCT Chișinău, notarul Mihailic Olga, prin care suplimentar la cererile solicitate în cererile suplimentare anterioare a

solicitat constatarea nulității absolute a contractului de vânzare-cumpărare nr.6418 din 14 iulie 2015, încheiat între Victor Scopințev, Ana Scopințeva și Tatiana Ragulina, a apartamentului nr.102, cu două odăi, situat pe str. Sarmisegetusa 37/1, mun. Chișinău cu suprafața de 45,8 m.p., autentificat de către notarul Valerii Rudco, cu aducerea părților în poziția inițială; radierea dreptului de proprietate a Tatianeii Ragulina din Registrul bunurilor imobile asupra apartamentului nr.102, din str. Sarmisegetusa 37/1, mun. Chișinău; evacuarea Tatianeii Ragulina din apartamentul nr.102, str. Sarmisegetusa 37/1, mun. Chișinău, fără acordarea altui spațiu locativ (vol.I, f.d. 139-143).

La data de 20 ianuarie 2016, Iulia Scopințeva a depus o cerere reconvențională suplimentară împotriva lui Victor Scopințev, Anei Scopințev, Tatianeii Ragulina, intervenienții accesorii OCT Chișinău, notarul public Mihailic Olga și Valerii Rudco, prin care a solicitat atragerea în calitate de intervenient accesoriu notarul Valeriu Rudenco, care a autentificat contractului de vânzare-cumpărare nr.6418 din 14 iulie 2015, încheiat între Victor Scopințev, Ana Scopințeva și Tatiana Ragulina; anularea certificatului de moștenitor testamentar nr.1643 din 23 iunie 2014 eliberat de către notarul Mihailic Olga, pe numele lui Victor Scopințev, de proprietar la 1/2 cotă-parte ideală din apartamentul nr.34 din bd. Dacia 22/3, mun. Chișinău, nr. cadastral xxxxx, cu o odaie, cu suprafața de 32,7 m.p., la preț de 88293 de lei; radierea dreptului de proprietate a lui Victor Scopințev din Registrul bunurilor imobile, asupra 1/2 cotă parte ideală din apartamentul nr.34 din bd. Dacia, 22/3, mun. Chișinău, nr. cadastral xxxxx, cu o odaie, cu suprafața de 32,7 m.p., la preț de 88293 de lei, constatarea nulității absolute a actului din 25 august 2008 autentificat de către notarul Mihailic Olga, cu nr. 2894, între Scopințev Alexandr, Iulia Scopințeva și Victor Scopințev și Scopințeva Ana de schimb a apartamentului nr. 102 cu două odăi din str. Sarmisegetusa 37/1, mun. Chișinău cu o suprafața de 45,8 m.p. la preț de 242548 de lei pe apartamentul nr. 34 din bd, Dacia 22/3, mun. Chișinău cu o odaie, cu suprafața de 32,7 m.p., la preț de 176586 de lei, cu aducerea părților în poziția inițială; evacuarea lui Victor Scopințev și Ana Scopințeva cu toți membrii familiei din apartamentul nr. 102 str. Sarmizegetusa 37/1, mun. Chișinău în apartamentul nr. 34 din bd. Dacia 22/3, mun. Chișinău; radierea dreptului de proprietate a lui Victor Scopințev și a Anei Scopințeva din Registrul bunurilor imobile asupra apartamentului nr. 102 din str. Sarmizegetusa 37/1, mun. Chișinău; de a înregistra dreptul de proprietate a lui Victor Scopințev și a Anei Scopințeva asupra apartamentului nr. 34 din bd. Dacia 22/3, mun. Chișinău; constatarea nulității absolute a contractului de vânzare-cumpărare nr. 6418 din 14 iulie 2015 între Victor Scopințev, Ana Scopințeva și Tatiana Ragulina a apartamentului nr. 102 cu două odăi sin str. Sarmizegetusa 37/1, mun. Chișinău cu o suprafață de 45,8 m.p. autentificat de către notarul Valerii Rudco cu aducerea părților în poziția inițială; radierea dreptului de proprietate a Tatianeii Ragulina din Registrul bunurilor imobile asupra apartamentului nr. 102 din str. Sarmizegetusa 37/1, mun. Chișinău; evacuarea Tatianeii Ragulina din apartamentul nr. 102 din str. Sarmizegetusa 37/1, mun. Chișinău, fără acordarea altui spațiu locativ; partajarea averii proprietate comună în devălmășie și anume a apartamentului nr. 102 cu două odăi din str. Sarmizegetusa 37/1, mun. Chișinău cu suprafața de 45,8 m.p. la preț de 242548 de lei atribuindu-i Iuliei Scopințeva și lui Alexandr Scopințev câte ½ cotă parte din

acest apartament; încasarea de la Alexandr Scopințev în beneficiul ei a sumei de 378680 de ruble rusești sau echivalentul de 150222 de lei, precum și încasarea de la pârîți a tuturor cheltuielilor de judecată (vol.I, f.d. 171-176).

La data de 20 decembrie 2016, Iulia Scopințeva a depus o cerere reconvențională suplimentară împotriva lui Victor Scopințev și Ana Scopințeva, intervenientul accesoriu Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău și notarul Mihailic Olga prin care a solicitat respingerea cererii de chemare în judecată depusă de Victor Scopințev, succesorul în drepturi a lui Alexandr Scopințev, cu privire la partajarea averii comune în devălmășie și anume a apartamentului nr.34, situat pe bd. Dacia 22/3, mun. Chișinău, nr. cadastral xxxxx, cu o odaie, cu suprafața de 32,7 m.p.; recunoașterea drept vicioasă a contractului de schimb din 24 martie 2004 al apartamentului nr.34, din bd. Dacia 22/3 mun. Chișinău, cu suprafața de 32,7 m.p., la preț de 11076 de lei, ce-i aparținea Iuliei Scopințev cu ½ cotă-parte ideală din apartamentul nr.32 situat pe str. Hristo Botev nr.7/2, mun. Chișinău, cu suprafața 59.1 m.p., ce aparținea lui Victor Scopințev, autentificat de către notarul Mihailic Olga, înregistrat cu nr.1078; recunoașterea drept vicioasă a contractului din 25 august 2009 de schimb al apartamentului nr. 102, cu două odăi din str. Sarmisegetusa 37/1, la preț de 242 548 de lei, ce aparținea lui Alexandr Scopințev și Iulia Scopințev pe apartamentul nr.34 din bd. Dacia 22/3 cu o odaie, cu suprafața de 32,7 m.p., la preț de 176 586 de lei, ce aparținea lui Victor Scopințev și Ana Scopințeva, autentificat de notarul Mihailic Olga, înregistrat cu nr.2894; anularea certificatului de moștenitor testamentar nr.1643 din 23 iunie 2014, eliberat de notarul Mihailic Olga, pe numele lui Victor Scopințev de proprietar a ½ cotă-parte ideală din apartamentul nr.34 din bd. Dacia 22/3, mun. Chișinău, nr. cadastral 0100103.117.01.034, cu o odaie, cu suprafața de 32,7 m.p., la preț de 88293 de lei; radierea din Registrul bunurilor imobile a dreptului de proprietate a lui Victor Scopințev asupra ½ cotă-parte ideală din apartamentul nr.34, bd. Dacia 22/3, mun. Chișinău, nr. cadastral xxxxx, cu o odaie, cu suprafața de 32,7 m.p., la preț de 88293 de lei; excluderea din masa succesorală după decesul lui Scopințev Alexandr, decedat la data 20 decembrie 2013, apartamentul nr.34, situat pe bd. Dacia 22/3, mun. Chișinău, nr. cadastral xxxxx, cu o odaie, cu suprafața de 32,7 m.p., la preț de 88293 de lei, recunoașterea dreptului său de proprietate asupra apartamentului cu nr.34 din bd. Dacia 22/3, mun. Chișinău, nr. cadastral 0100103.117.01.034, cu o odaie, cu suprafața de 32,7 m.p.; încasarea de la Victor Scopințev în beneficiul Iuliei Scopințeva a sumei de 406900 de ruble rusești, sau echivalentul în MDL, la momentul executării hotărârii judecătorești, precum și încasarea tuturor cheltuielilor de judecată.

Totodată, Iulia Scopințeva a invocat că renunță la pretențiile sale față de notarul Rudco Valeriu și Tatiana Ragulina, dat fiind că presupune că aceștia au fost duși în eroare de către pârâții Scopințev, tăinuind faptul că apartamentul nr. 102 din strada Sarmisegetuza 37/1, mun. Chișinău se afla în litigiu (vol.II, f.d.21-26).

Judecătoria Botanica, mun. Chișinău, prin încheierea protocolară din 11 aprilie 2017 a stabilit calitatea de intervenient accesoriu a Tatianeii Ragulina și a încetat participarea acesteia în calitate de pârât.

Prin hotărârea din 11 aprilie 2017 a Judecătoria Chișinău, sediul central, atât acțiunea inițială depusă de Victor Scopințev, cât și acțiunea reconvențională depusă de Iulia Scopințeva au fost respinse.

La data de 04 mai 2017, Iulia Scopințeva a contestat cu apel hotărârea primei instanțe, solicitând casarea acesteia în partea respingerii acțiunii reconvenționale cu emiterea în această parte a unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii reconvenționale.

Prin decizia din 14 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de Iulia Scopințeva și a fost menținută hotărârea primei instanțe.

La data de 23 august 2018, Iulia Scopințeva a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe în partea respingerii acțiunii reconvenționale cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii reconvenționale.

În motivarea recursului a indicat că instanța de apel la emiterea deciziei a interpretat în mod eronat legea și greșit a concluzionat că acțiunea reconvențională depusă de Iulia Scopințeva este neîntemeiată.

A mai indicat că, atât instanța de apel, cât și prima instanță nu au aplicat legea care trebuia să fie aplicată și au aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată. La fel, a indicat că instanțele ierarhic inferioare au apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în prevederile art. 130 Codul de procedură civilă.

La data de 31 octombrie 2018, Tatiana Ragulina, reprezentată de avocatul Nicolae Ciumac a depus referință, prin care a solicitat declararea recursului depus de Iulia Scopințeva ca fiind inadmisibil.

În contextul prevederilor art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 14 iunie 2018 și expediată în adresa participanților la proces la 23 iulie 2018, drept dovadă servind scrisoarea expediată prin adresa electronică (f.d. 144, 145, vol. II).

Astfel, recursul declarat la 23 august 2018 de către Iulia Scopințeva, este în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 12 decembrie 2018 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și

procedural aplicabile la soluționarea speței date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de către Iulia Scopințeva și va casa decizia instanței de apel și va trimite cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) Cod de procedură civilă, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată; b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată; c) a interpretat în mod eronat legea; d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Aliniatul (4) al aceluiași articol prevede că, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Din materialele cauzei rezultă că Victor Scopințev, succesorul în drepturi procedurale a lui Alexandr Sopințev, prin cererea de chemare în judecată înaintată împotriva Iuliei Scopințeva a solicitat partajarea averii proprietate comună în devălmășie.

La fel, din actele cauzei rezultă că Iulia Scopințeva a depus cerere reconvențională (ulterior fiind depuse cereri suplimentare) împotriva lui Victor Scopințev, intervenienții accesorii Tatiana Ragulina, Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău, notarul public Olga Mihailiuc cu privire la constatarea nulității actelor juridice, recunoașterea vicioasă a actelor juridice, anularea certificatului de moștenitor testamentar, radierea dreptului înscris, excluderea bunului din masa succesorală, recunoașterea dreptului de proprietate și încasarea sumei.

Judecând cauza, prima instanță, prin hotărârea din 11 aprilie 2017, a respins atât acțiunea inițială depusă de Victor Scopințev, succesorul în drepturi a lui Alexandr Scopințev, cât și acțiunea reconvențională depusă de Iulia Scopințeva.

Verificând legalitatea hotărârii pronunțate de către instanța de fond, Curtea de Apel Chișinău, prin decizia din 14 iunie 2018, a respins apelul declarat de Iulia Scopințeva și a fost menținută hotărârea din 11 aprilie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul central.

Considerând ilegală decizia pronunțată de către Curtea de Apel Chișinău, la 23 august 2018, Iulia Scopințeva, a contestat-o cu recurs invocând că instanța de apel la judecarea cauzei nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a apreciat arbitrar probele, încălcând prevederile stabilite de art. 130 Codul de procedură civilă, a interpretat eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Colegiul cercetând materialele cauzei în raport cu argumentele invocate de către recurentă ajunge la concluzia că precizările făcute de Iulia Scopințeva în recursul declarat sunt întemeiate și justifică aplicarea eronată de către instanța de

apel a normelor de drept material la examinarea cauzei, rezultând din motivele ce succed.

Instanța de apel la judecarea cauzei a constat că la data de 11 septembrie 2012, Alexandr Scopințev a depus cerere de chemare în judecată împotriva Iuliei Scopințeva prin care a solicitat partajarea averii proprietate comună în devălmășie.

La data de 20 decembrie 2013, Scopințev Alexandr a decedat, fapt confirmat prin certificatul de deces, iar la data 20 ianuarie 2014 Judecătoria Botanica mun. Chișinău a emis o încheiere, potrivit căreia a suspendat examinarea pricinii civile, până la stabilirea succesorilor în drepturi în legătură cu decesul lui Scopințev Alexandru.

Prin încheierea Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 10 decembrie 2014, reclamantul Scopințev Alexandr a fost înlocuit cu succesorul său în drepturi Victor Scopințev (f.d.99).

Conform certificatului de moștenitor testamentar nr.1643 din 23 iunie 2014, eliberat de către notarul Mihailic Olga, Victor Scopințev a devenit proprietar a ½ cotă-parte ideală din apartamentul nr.34 din bd. Dacia 22/3, mun. Chișinău, nr. cadastral xxxxx cu o odaie, cu suprafața de 32,7 m.p., la preț de 88293 de lei, succesiune rămasă după decesul lui Scopințev Alexandr.

La 14 iulie 2015, Victor Scopințev și Ana Scopințeva au încheiat contractul de vânzare-cumpărare nr.6418, conform căruia au înstrăinat apartamentul nr. 102 din strada Sarmisegetuza, 37/1, mun. Chișinău Tatianeii Ragulina.

Judecătoria Botanica, mun. Chișinău, prin încheierea protocolară din 11 aprilie 2017 (vol. II. f.d.52), a stabilit calitatea de intervenient accesoriu a Tatianeii Ragulina și a încetat participarea acesteia în calitate de pârât.

Prin hotărârea din 11 aprilie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul central, acțiunea inițială și acțiunea reconvențională au fost respinse.

La 04 mai 2017, Iulia Scopințeva a contestat cu apel hotărârea primei instanțe, solicitând casarea parțială a hotărârii primei instanțe în partea respingerii acțiunii reconvenționale, cu emiterea în aceasta parte a unei noi hotărâri.

Totodată, Colegiul instanței de apel a constatat că Iulia Scopințeva și Scopințev Alexandr s-au aflat în relații de căsătorie, căsătoria acestora fiind desfăcută la 06 aprilie 2012, prin hotărârea Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău.

Conform prevederilor art.361 Codul civil, împărțirea bunului proprietate comună pe cote-părți se face în natură, proporțional cotei-părți a fiecărui coproprietar. Dacă bunul proprietate comună pe cote-părți este indivizibil ori nu este partajabil în natură, împărțirea se face prin atribuirea întregului bun, în schimbul unei sulțe, în favoarea unui ori a mai multor proprietari, la cererea lor vânzarea bunului în modul stabilit de coproprietari ori, în caz de neînțelegere, la licitație și distribuirea prețului către coproprietari proporțional cotei-părți a fiecăruia dintre ei. În cazul în care unui dintre coproprietari îi este atribuită o parte reală mai mare decât cota sa parte, celorlalți coproprietari li se atribuie o sultă. Împărțirea se efectuează în modul stabilit de lege. Părțile reale stabilite de instanța de judecată pot fi distribuite prin tragere la sorți, după caz.

Instanța de apel a mai stabilit că proprietar al bunului imobil, apartamentul nr. 32 din bd. Dacia 22/3, mun. Chișinău cu nr. cadastral xxxxx, conform extrasului din Registrul bunurilor imobile din data de 05 iulie 2012 a fost Scopințev Alexandr

(f.d.7). Conform extrasului din Registrul bunurilor imobile din data de 22 noiembrie 2016 (f.d.157-158, vol. I) proprietari ai apartamentului nr. 32 din bd. Dacia nr. 22/3 mun. Chișinău, sunt Iulia Scopințeva în baza contractului de schimb din 25 august 2009 și Victor Scopințev, în baza certificatului de moștenitor testamentar nr.1643 din 23 iunie 2016, ei fiind coproprietari pe cote-părți ideale.

Curtea de Apel Chișinău, cu referire la cererile reconvenționale suplimentare depuse de Scopințeva Iulia a reținut că aceasta a formulat cerințe privind recunoașterea ca fiind vicioase actele juridice: contractul de schimb din 24 martie 2014 al apartamentului nr.34 din bd. Dacia 22/3, mun.Chișinău, cu suprafața de 32,7 m.p., la preț de 11076 de lei ce aparținea Iuliei Scopințeva pe 1/2 cotă-parte din apartamentul nr.32 de pe str. Hristo Botev nr.7/2, mun. Chișinău, cu suprafața 59.1 m.p., ce aparținea lui Victor Scopințev, autentificat de către notarul Mihailic Olga, înregistrat cu nr.1078 și contractul din 25 august 2009 de schimb al apartamentului nr. 102 din str. Sarmisegetusa, 37/1, mun. Chișinău cu o suprafață de 45,8 m.p, la preț de 242 548 de lei, ce aparținea lui Scopințev Alexandr și Scopințev Iulia pe apartamentul nr.34 din bd. Dacia 22/3 cu o odaie, cu suprafața de 32,7 m.p., ce aparținea lui Victor Scopințev și Ana Scopințeva, autentificat de către notarul Mihailic Olga, înregistrat cu nr.2894 (f.d.35-37, vol. I), fără a fi solicitată anularea acestora.

În acest sens, instanța de apel a conchis că pretențiile de a recunoaște ca fiind vicioase actele juridice invocate pot avea suport legal doar în contextul examinării cerințelor de constatare sau de declarare a nulității acestor acte, situație care în speță nu se atestă.

Totodată, a menționat instanța de apel că materia viciilor de consimțământ nu poate fi desprinsă din cadrul temeiurilor de nulitate a actelor juridice, aceasta fiind reglementată de capitolul III al titlului III din Codul civil, nulitatea actului juridic, lipsa viciilor constituind o condiție de validitate a consimțământului conform art.199 alin.(1) Codul civil, iar incidența viciilor: eroarea, dolul, leziunea și violența, fiind reglementate la art.227-230 Codul civil, care atrage nulitatea actelor conform art.217 Codul civil, iar conform art.219 alin.(1) Codul civil actul nul încetează cu efect retroactiv din momentul încheierii. Mai mult, art.166 alin.(1) CPC prevede că oricine pretinde un drept împotriva unei alte persoane ori are un interes pentru constatarea existenței sau inexistenței unui drept trebuie să depună în instanța competentă o cerere de chemare în judecată, or pretinsa viciere a consimțământului, în condițiile nesolicitării anulării celor două acte considerate viciate, nu are nici un efect, astfel fiind lipsită de interes, în conformitate cu art.166 CPC.

Curtea de Apel Chișinău cu referire la cerința apelantei-reclamante Iulia Scopințeva privind anularea certificatului de moștenitor testamentar nr.1643 din 23 iunie 2014, eliberat de către notarul Mihailic Olga, pe numele lui Victor Scopințev, a reținut că la fel este o pretenție neîntemeiată, în condițiile în care este o cerință subsecventă cerinței de bază.

Astfel, instanța de apel a menționat că, deși apelanta a invocat dolul ca viciu de consimțământ, în temeiul art.228 Codul civil și faptul că înainte de căsătorie Iulia Scopințeva era proprietar al apartamentului nr.34 din bd. Dacia 22/3, mun. Chișinău, iar în urma tuturor tranzacțiilor de schimb al apartamentelor, acum deține doar ½ cotă-parte din acest apartament, fiind deposedată intenționat de proprietatea

sa, în conformitate cu art.118 alin.(1) CPC, aceste circumstanțe urmau a fi confirmate prin probe, însă la materialele dosarului astfel de probe nu se atestă.

În concluzie instanța de apel a specificat că prima instanță corect a ajuns la concluzia respingerii atât a acțiunii inițiale, cât și a acțiunii reconvenționale.

Colegiul, conchide că instanța procedând astfel, a modificat temeiul cererii de chemare în judecată.

Deși dispozițiile art. 25 din Codul de procedură civilă permit instanței să pună în dezbatere judiciară orice împrejurări de fapt sau de drept ale speței, să cerceteze direct și nemijlocit probele, să asculte explicațiile părților și intervenienților, depozițiile martorilor, concluziile expertului, consultațiile și explicațiile specialistului, să ia cunoștință de înscrisuri, să cerceteze probele materiale, să audieze înregistrările audio, să vizioneze înregistrările video și să emită hotărârea numai în temeiul circumstanțelor constatate și al probelor cercetate și verificate în ședință de judecată, nu există niciun text de lege care să acorde dreptul de a schimba din oficiu fundamentul pretenției deduse judecății.

Drept urmare, legea procedurală nu stabilește decât dreptul și, totodată, obligația instanței de a da o calificare corectă cererii, independent de denumirea la care s-a referit cel care a formulat-o, dar nu îi conferă posibilitatea de a modifica împrejurările de fapt și de drept pe care reclamantul își întemeiază pretenția.

Regula *iura novit curia* nu este de natură să conducă la concluzia ca judecătorul/instanța de judecată ar putea schimba din oficiu cauza cererii de chemare în judecata, deoarece prin aceasta regula se înțelege faptul ca judecătorul nu este ținut de textul de lege invocat de parte, ci el trebuie sa aplice acel text de lege care corespunde situației de fapt calificata juridic.

În concluzie, judecătorul/instanța de judecată stabilește situația de fapt a speței, fără să poată da o alta calificare juridică, iar apoi va aplica textul de lege corespunzător acestei situații, indiferent de eventualele dispoziții legale invocate de părți.

Totodată art. 60 alin. (4) Cod de procedură civilă, prevede că instanța judecătorească nu este în drept să modifice din oficiu temeiul sau obiectul acțiunii.

Coroborând norma citată și raționamentele expuse supra, Colegiul relevă că la rejudecare cauzei instanțele de judecată vor stabili circumstanțele de fapt ale litigiului și legea aplicabilă fără însă a modifica temeiul invocat de reclamant.

Astfel, în cazul în care temeiul de drept invocat de către reclamant nu este pertinent speței instanța de judecată va putea respinge acțiunea indicând acest fapt fără însă a invoca un alt temei juridic.

Sub aspectul dat, Colegiul va reține ca relevante argumentele recurentului precum că dispozițiile aplicate de către instanța de apel întru susținerea veridicității hotărârii primei instanțe referitor la respingerea acțiunii sunt eronate și nu pot fi reținute ca relevante la examinarea prezentei cauze.

În contextul dat, Colegiul menționează că instanța de apel la judecarea cauzei a stabilit că pretențiile apelantei-reclamante Iulia Scopințeva cu privire la recunoașterea ca fiind vicioase actele juridice menționate supra pot avea suport legal doar în contextul examinării cerințelor de constatare sau de declarare a nulității acestor acte, însă reclamanta din acțiunea reconvențională nu a solicitat constatarea sau declararea actelor juridice, or pretinsa viciere a consimțământului

în condițiile nesolicitării anulării celor două acte considerate viciate, nu are nici un efect.

Pe când, în prezenta speță, Iulia Scopințeva, atât în cererea reconvențională depusă inițial, cât și în cererile suplimentare depuse ulterior a solicitat constatarea nulității absolute a actelor juridice. Însă, instanța de apel a stabilit că Iulia Scopințev a depus cereri de concretizare a acțiunii și nu cereri suplimentare examinând doar pretențiile din ultima cerere suplimentară depusă de Iulia Scopințeva la data de 20 decembrie 2016.

Ori, cum rezultă din actele cauzei reclamanta/recurentă Iulia Scopințeva de nenumărate ori a depus cerere reconvențională suplimentară, nu a modificat sau concretizat cerințele, dar le-a suplimentat, însă Curtea de Apel Chișinău în decizia sa a indicat că Iulia Scopințeva și-a concretizat cerințele prin ultima cerere.

Colegiul menționează că instanța de apel la baza deciziei adoptate a reținut argumentele pârâtului fără a le pune în coroborare cu alte probe prezentate de părți.

În conformitate cu art. 121 Cod de procedură civilă, instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.

Instanța de recurs notează că aceste dispoziții legale stabilesc un rol activ al instanței în dezlegarea cauzei care trebuie să se pronunțe asupra stării de fapt și de drept pe care se întemeiază obiectul cererii de chemare în judecată.

Singura limită pe care trebuie să o respecte judecătorul / instanța de judecată este aceea prevăzută de art. 119 alin. (3) Cod de procedură civilă, care prevede că, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

Din aceste dispoziții legale rezultă, ca regulă generală, că instanța nu poate schimba din oficiu temeiul cererii deduse judecății, ci doar urmează a examina cauza pornind de la pretențiile și obiecțiile înaintate de părți.

Colegiul relevă că în codul de procedură civilă nu există reglementari speciale care ar legaliza modalitatea în care instanța de judecată ar putea schimba temeiul cererii de chemare în judecată, obiectul cererii de chemare în judecata care este reprezentat de pretenția concretă a reclamantului.

În speță, obiectul cererii de chemare în judecată este constatarea nulității absolute a actelor juridice încheiate prin dol, recunoașterea vicioasă a actelor juridice, anularea certificatului de moștenitor testamentar, radierea dreptului înscris, excluderea bunului din masa succesorală, evacuare și recunoașterea dreptului de proprietate și încasarea sumei, iar temeiul acțiunii – nulitate a actelor juridice, proprietatea comună în devălmășie și apărarea dreptului de proprietate.

Colegiul relevă că instanța de apel sub acest aspect urma a judeca cauza, deoarece anume acest temei juridic a fost formulat de către reclamantă, fapt ce constituie fundamentul dreptului invocat de cel care formulează pretenția.

Deci, Colegiul remarcă faptul că obligația instanței este de a se pronunța numai cu privire la obiectul și temeiul acțiunii ce constituie corelativ garanția aplicării principiului disponibilității în procesul civil.

Din considerentele menționate și având în vedere că instanța de apel la soluționarea litigiului a schimbat din oficiu temeiul cererii de chemare în judecată, Colegiul consideră că decizia contestată urmează a fi casată și trimisă cauza spre rejudecare, în alt complet de judecată, din motiv că instanța națională a cărei hotărâre este recurată a soluționat procesul fără a intra în esența și obiectul formulat de către reclamant în prezenta cauză.

Ori, instanța de apel la soluționarea litigiului a încălcat atât principiul disponibilității care guvernează procesul civil, cât și dreptul la apărare al reclamantei/recurente, neluând în considerare drepturile procedurale ale participanților la procesul civil.

Tot aici, Colegiul precizează că, Iulia Scopințeva prin cererea suplimentară depusă la 20 decembrie 2016 a invocat că renunță la pretențiile sale față de notarul Rudco Valeriu și Tatiana Ragulina, dat fiind că presupune că aceștia au fost duși în eroare de către pârâții Scopințev, tăinuind faptul că apartamentul nr. 102 din strada Sarmisegetuza 37/1, mun. Chișinău se afla în litigiu.

Or, în conformitate cu art. 265 alin. (1) lit. c) Codul de procedură civilă, instanța judecătorească dispune încetarea procesului în cazul în care reclamantul a renunțat la acțiune, renunțul fiind admis de instanță.

În conformitate cu art. 266 Codul de procedură civilă, instanța judecătorească dispune încetarea procesului printr-o încheiere, care poate fi atacată cu recurs. Pronunțând încheierea de încetare a procesului, instanța judecătorească menționează că nu se admite o nouă adresare în judecată a aceleiași părți cu privire la același obiect și pe aceleași temeuri.

Însă, instanța de recurs observă că la actele cauzei lipsește o încheiere în acest sens.

În circumstanțele relatate supra și pornind de la faptul că eroarea admisă la judecarea cauzei în instanța ierarhic inferioară nu poate fi corectată de instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Iulia Scopințeva și a casa decizia instanței de apel, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

Instanța de apel, la rejudecarea cauzei, urmează să verifice cerințele prin prisma argumentelor și probelor atât a părții reclamante, cât și a părții pârâte, rezultând din prevederile art. 130 Cod de procedură civilă, în contextul cărora instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege, ca în consecință soluția adoptată să fie certă și coerentă și să reflecte motivele sale prin prisma probelor ca fiind pertinente soluționării pricinii sau după caz preferința unor probe în defavoarea altora. Caracterul peremptoriu al concluziei instanței de judecată, urmează a fi stabilit în coraport cu argumentele părților, circumstanțele cauzei, probele administrate și cercetate și normele de drept material aplicabile raportului litigios.

În conformitate cu prevederile art. 442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. c) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Iulia Scopințeva.

Se casează integral decizia din 14 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Victor Scopințev (succesorul în drepturi a lui Alexandr Scopințev) împotriva Iuliei Scopințeva cu privire la partajarea averii proprietate comună în devălmășie, și la cererea reconvențională depusă de Iulia Scopințeva împotriva lui Victor Scopințev, Ana Scopințeva, intervenienții accesorii Tatiana Ragulina, Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău, notarul public Olga Mihailiuc cu privire la constatarea nulității actelor juridice, recunoașterea vicioasă a actelor juridice, anularea certificatului de moștenitor testamentar, radierea dreptului înscris, excluderea bunului din masa succesorală, recunoașterea dreptului de proprietate și încasarea sumei, cu trimiterea cauzei la rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Valeriu Doagă

judecătorii

Galina Stratulat

Dumitru Mardari

Mariana Pitic

Iurie Bejenaru